

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH KONFLIKTOWYCH W STOSUNKU DO WILKÓW
(LUB INNYCH ZWIERZĄT CHRONIONYCH, KTÓRE MOGĄ BYĆ NIEBEZPIECZNE) NA TERENIE GMINY
MIŁAKOWO.**

W nawiązaniu do pisma Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, dotyczącego postępowania mieszkańców gmin w przypadku pojawienia się na danym terenie wilków, poniżej publikujemy procedury postępowania w sytuacjach konfliktowych w stosunku do wilków (lub innych zwierząt chronionych, które mogą być niebezpieczne).

1. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska może wydać zezwolenie m.in. na płoszenie, umyślne chwytnie, eliminację, przetrzymywanie czy transport wilka na terenie swojego województwa, a na eliminację na terenie całego kraju wnioski takie rozpatruje GDOŚ (z wyłączeniem parków narodowych, dla których decyzje wydaje Minister Klimatu i Środowiska).
2. Wniosek o zezwolenie może złożyć każdy – osoba fizyczna, podmioty typu izba rolnicza czy jednostka naukowa, a w kwestii bezpieczeństwa najwłaściwszym (choć nie wyłącznym) podmiotem do składania będzie przedstawiciel jednostki samorządu terytorialnego (wójt, burmistrz, prezydent, starosta itp.) z powodów, o których mowa w pkt. 1. Jednostki samorządu terytorialnego zwolnione są z wniesienia opłaty skarbowej za wydanie zezwolenia.
3. W pierwszej kolejności w stosunku do zwierząt chronionych, nawet gdy są niebezpiecznymi drapieżnikami należy rozważyć zastosowanie rozwiązań interwencyjnych takich jak : płoszenie wilków, ewentualnie odłowu i zbadania czy nietypowe zachowanie wilka nie wynika np. z choroby lub częściowego oswojenia osobnika z człowiekiem. Dopiero jeśli działania te nie przynoszą pożądanego efektu, albo z powodów obiektywnych nie mogą zostać zastosowane, należy rozważyć wystąpienie do GDOŚ z wnioskiem o eliminację problematycznego osobnika.
4. W sytuacjach nagłych, w których obiektywnie nie można przeprowadzić normalnego postępowania administracyjnego w formie pisemnej, istnieje możliwość uzyskania decyzji ustnych zarówno z RDOŚ, jak i z GDOŚ. Decyzje ustne mają taką samą rangę prawną jak pisemne, a w sytuacjach pilnych, w tym w sytuacji bezpośredniego zagrożenia, mogą być bardziej zasadne. Podstawową zasadą w administracji publicznej jest zasada pisemności. Decyzje ustne mogą więc być wydane w absolutnie wyjątkowych przypadkach.
5. Składane wnioski powinny być kompletne, tj. zawierać wszystkie informacje przewidziane art. 56 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, argumenty w nich zawarte muszą być konkretne, szczegółowe i należyte udokumentowane (np. w postaci notatek, zgłoszeń, zdjęć) i winny być przekazywane w sposób prawidłowy (przez epuap lub pocztą, a nie mailem) – ułatwi to i znacząco przyspieszy prowadzone postępowania administracyjne w sprawie wydania zezwoleń. Formularze wniosków dostępne są na stronach RDOŚ i GDOŚ.

6. Ustawa o ochronie przyrody przewiduje również sytuacje, które nie wymagają uzyskania indywidualnych zezwoleń w odniesieniu do zakazów chwytania, transportu, przetrzymywania oraz umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca – są to:

a) chwytanie zwierząt rannych lub osłabionych w celu udzielenia im pomocy weterynaryjnej i przemieszczania do ośrodków rehabilitacji zwierząt (art. 52 ust. 2 pkt 4) – może dotyczyć wilków z objawami chorobowymi, jeśli powyższe działania są zasadne,

b) chwytanie na terenach zabudowanych zabłąkanych zwierząt gatunków chronionych (w tym wilka) i przemieszczania ich do miejsc regularnego przebywania. Regionalny dyrektor ochrony środowiska może, zgodnie z art. 52 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, upoważnić określony podmiot do ww. chwytania zwierząt i przemieszczania ich do miejsc regularnego przebywania. Należy rozważyć złożenie takiego wniosku do RDOŚ przez gminę – może to ułatwić podejmowanie działań interwencyjnych bez konieczności oczekiwania na indywidualne zezwolenie. Tylko podmioty upoważnione przez RDOŚ są zwolnione z obowiązku uzyskiwania zezwolenia.

7. W celu unikania konfrontacji wilków z psami właściciele psów powinni zapewnić im odpowiednią opiekę i warunki, w których są trzymane. Należy przestrzegać obowiązujący zakaz puszczenia psów bez możliwości ich kontroli i bez oznakowania umożliwiającego identyfikację właściciela lub opiekuna, a także zakaz puszczenia psów luzem w lesie – niestety wiele sytuacji kończących się zagryzieniem psa przez wilki wynika z nieprzestrzegania przez obywateli tych przepisów.

8. Gminy i ich mieszkańcy powinni podejmować działania w celu zabezpieczenia pojemników na odpady przed dostępem zwierząt w obszarach, w których bytują wilki (i niedźwiedzie). Odpady spożywcze mogą się stać łatwym pokarmem dla dzikich zwierząt i zachęcać je do odwiedzania siedzib ludzkich. Kwestia ta dotyczy również odpadów pozostawianych przez turystów, np. na szlakach. Obowiązki gminy w tym zakresie wynikają z ustawy dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

9. Właściciele gospodarstw rolnych i hodowlanych powinni zabezpieczać zwierzęta, pastwiska i gospodarstwa przed wilkami, czy innymi dzikimi niebezpiecznymi zwierzętami poprzez grodzenie lub odstraszacze sygnałowe i inne.

10. W sytuacjach rzeczywiście niebezpiecznych (np. :wilk na posesji prywatnej, między zabudowaniami, nie reagujący na próby płoszenia lub atakujący zwierzę domowe lub człowieka należy złożyć ustny wniosek dotyczący umyślnej eliminacji (zabicia) niebezpiecznego atakującego zwierzęcia na nr telefonu **669 660 648 do Zastępcy Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska**. Numer jest dostępny w każdy dzień tygodnia, niemniej należy z niego korzystać tylko w pilnych, uzasadnionych przypadkach. Wszelkie inne sytuacje zaobserwowania wilków pojawiających się w pobliżu siedlisk ludzkich należy zgłaszać pod numer telefonu 89 757 83 37 do Urzędu Miejskiego w Miłakowie.

Aby pomóc w ocenie sytuacji i podjęciu właściwych działań w GDOŚ przygotowano „Procedurę postępowania w sytuacjach konfliktowych człowiek-wilk” przedstawiono poniżej.

Miejsce bezpośrednich obserwacji wilków	Wygląd i zachowanie wilka	Zalecane działanie
W pobliżu (< 1 km) lub w obrębie dużego kompleksu leśnego lub na terenie z przewagą obszarów leśnych, również sporadycznie w pobliżu zabudowań na tych terenach	Osobnik niesprawiający wrażenia chorego, oddala się od człowieka.	Sytuacja normalna, nie jest potrzebna interwencja.
Dowolne	Osobnik nie sprawia wrażenia chorego, nie ucieka przed jadącym pojazdem, np. biegnie obok	Sytuacja normalna, nie jest potrzebna interwencja
W obszarze zabudowanym, nawet wmieście	Osobnik zdrowy, sprawia wrażenie przestraszonego (podwinięty ogon), zabłąkanego. Obserwacje (zdjęcia i filmy), nawet wielokrotne, dotyczą tego samego dnia, maksymalnie dwóch dni	Osobnik podczas dyspersji, zabłąkał się do miasta (np. szedł wzdłuż rzeki). Wójt podejmuje działania w celu umożliwienia opuszczenia gminy przez zwierzę. Jeśli jest taka konieczność odławia i wywozi zwierzę do najbliższego kompleksu leśnego (przez podmioty upoważnione przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska na podstawie art. 52 ust. 2 pkt. 3 uop).

Dowolne	Osobnik z wyraźnymi oznakami choroby (np. uszkodzenia ciała), ewentualnie z podejrzeniem wścieklizny, nie oddala się od ludzi, a nawet podchodzi na niedużą odległość, jest agresywny	Sytuacja wymagająca uwagi. Rekomendowane jest wykonanie dokumentacji fotograficznej/filmowej zachowania, i przesłanie do eksperta, który potwierdza przynależność gatunkową oraz doradzi w trakcie podejmowania decyzji. W przypadku konieczności uśmierceni zwierzęcia wójt występuje z wnioskiem o stosowne zezwolenie do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (GDOŚ) lub Ministra Środowiska (gdy zdarzenie ma miejsce na terenie parku narodowego) – w przypadkach nagłych może to być decyzja ustna.
---------	---	---

		Po uśmierceni należy zwierzę zważyć i wykonać szczegółową dokumentację fotograficzną, następnie przeprowadzić badanie w kierunku wścieklizny, a jeśli wynik jest negatywny, umożliwić właściwym, zainteresowanym podmiotom przeprowadzenie szczegółowej sekcji zwierzęcia dla ustalenia przyczyn nietypowego zachowania (w tym np. pobranie próby do analiz genetycznych)
--	--	---

Dowolne	Osobnik bez oznak choroby, przez dłuższy czas (kilka tygodni) regularnie widywany w pobliżu budynków mieszkalnych, nie atakuje zwierząt gospodarskich ale zbliża się do ludzi i wzbudza niepokój mieszkańców	Sytuacja wymagająca uwagi (pilnej) Rekomendowane przeprowadzenie inspekcji terenowej, instalacja wideo pułapek i przygotowanie raportu w terminie do trzech dni. a) W sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego wójt składa wniosek do GDOŚ o wydanie zezwolenia na odstępstwo od zakazu zabijania, b) w przypadku braku zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego, wójt składa wniosek do RDOŚ o odstępstwo od zakazu umyślnego płoszenia (np. przy użyciu broni z amunicją kulową lub innych środków) lub odłów (pozostawienie w niewoli albo też oznakowanie nadajnikiem GPS/GSM i przesiedlenie do najbliższego dużego kompleksu leśnego). Zarówno odłowiony osobnik jak i odstrzelony powinien zostać poddany badaniom weterynaryjnym, powinna zostać wykonana dokumentacja fotograficzna, pomiar wagi i parametrów ciała oraz powinny zostać pobrane próby do badań genetycznych (przez właściwy podmiot prowadzący takie badania). Analogiczna procedura na terenie parku narodowego
---------	--	---

		prowadzona jest przez dyrektora parku.
--	--	--

<p>W pobliżu (< 1 km) lub w obrębie dużego kompleksu leśnego lub na terenie z przewagą obszarów leśnych.</p>	<p>Wilki zaatakowały zwierzęta gospodarskie po raz pierwszy, lub ataki są sporadyczne</p>	<p>Hodowca natychmiast po stwierdzeniu szkody zabezpiecza ślady, składa niezwłocznie wnioski do regionalnego dyrektora ochrony środowiska o odszkodowanie. Hodowca wraz z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska ustala jakie w danym przypadku powinny być zastosowane zabezpieczenia przed kolejnymi atakami. Ww. zabezpieczenia wykonywane są samodzielnie przez hodowcę lub na zasadach współdziałania z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Analogiczna procedura na terenie parku narodowego wymaga udziału dyrektora parku narodowego zamiast regionalnego dyrektora ochrony środowiska</p>
<p>Dowolne</p>	<p>Wilki często atakują zwierzęta gospodarskie</p>	<p>Procedura zgłaszania szkód i ich szacowania, a także wykonywania odpowiednich zabezpieczeń taka sama jak powyżej. W przypadku wystąpienia powtarzających się co najmniej kilkukrotnie skutecznych ataków wilków na zwierzęta w jednym gospodarstwie należy przeanalizować przyczyny. Jeżeli ataki wilków nie są wynikiem zaniedbań hodowcy (takich jak pozostawianie zwierząt gospodarskich bez ochrony w nocy) poszkodowany (lub wójt gdy dotyczy to większej liczby poszkodowanych w danej gminie) występuje do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (lub</p>

		Ministra Środowiska, gdy zdarzenie ma miejsce na terenie parku narodowego) z wnioskiem o wydanie zezwolenia na umyślne zabijanie wilków wyrządzających szkody.
--	--	--

Więcej informacji oraz druki wniosków można znaleźć klikając w link poniżej:

<https://www.gov.pl/web/rdos-olsztyn/szacowanie-szkod-wyrzadzonych-przez-zwierzeta-objete-ochrona-gatunkowa-za-ktore-odpowiada-skarb-panstwa-bobr-wilk-zubr-oraz-rys>

Burmistrz Miłakowa
Krzysztof Szulborski